

Guide til håndtering af overlap mellem arealomlægningsprojekter og Energinets eksisterende og fremtidige anlæg

Denne guide beskriver, hvordan eventuelle overlap mellem omlægningsindsatser og Energinets anlæg kan håndteres i en tæt og tidlig dialog mellem kommuner og Energinet, så projektet kan gennemføres med justeringer og/eller dispensation. Formålet er, at Energinet så vidt muligt også bidrager til den største arealomlægning af Danmark til gavn for klimaet og naturen. Det er væsentligt at samtænke ud-rulningen af vedvarende energi og dertilhørende infrastruktur, som el- og gasanlæg er, med omlægningsindsatser. Det er nogle af de grundlæggende forudsætninger for, at Danmark kan nå sine klima- og miljømål. Guiden fokuserer på el- og gasanlæg, men vil blive suppleret med brintanlæg, når rammerne for dette er på plads.

Baggrund

Med *Aftale om et Grønt Danmark* og *Aftale om Implementering af et Grønt Danmark*, skal de 23 lokale trepartar udarbejde omlægningsplaner inden udgangen af 2025, der er en oversigt over aktuelle og potentielle projekter på konkrete arealer i en lokal treparts geografiske område. Omlægningsplanerne skal vise vejen til målindfrielse af kvælstof- og lavbundsindsatsen og herunder bidrage til bedre vilkår for natur og biodiversitet. I nogle tilfælde overlapper omlægningsprojekter, herunder klima-lavbundsprojekter, med arealer, hvor Energinet har eller planlægger anlæg. Energinet ejer, driver og udvikler el- og gastransmissionsnettet, som er ryggraden i den danske forsyning.

Hvordan skaber Energinet og kommunerne muligheder for sameksistens?

- *Tidlig dialog* om omlægningsprojekter sikrer, at begge parter kan indarbejde så mange hensyn som muligt
  - ❖ Eksempelvis, når en kommune henvender sig til Energinet med en projektidé til en omlægningsplan i et givent område.
  - ❖ Energinet inddrager de gældende lokalplaner, udpegede vådområder og lavbundsområder i den indledende planlægning af et el- eller gasprojekt. Kommunerne involveres, når der foreligger et udkast til potentielle placeringer af et nyt anlæg.
- *Fremtidige el- og gasanlæg*: Her er der i langt de fleste tilfælde mulighed for sameksistens med omlægningsindsatser, men det forudsætter tidlig dialog mellem kommunerne og Energinet (se side 2)
- *Eksisterende el – og gasanlæg*: Hvis der er et omlægningsprojekt indenfor eller lige omkring et eksisterende anlæg, skal Energinet Eltransmission eller Gastransmission tidligst muligt involveres og give dispensation (se side 4, Dispensationsproces). Det skyldes, at der er tinglyst servitutter, som skal sikre tilstedeværelsen af de pågældende anlæg på de enkelte ejendomme. Energinet skal fortsat kunne drive og vedligeholde de eksisterende anlæg forsvarligt samt sikre forsyningssikkerheden.
- *Udtjente anlæg*: Energinet nedtager udtjente anlæg, og efter nedtagningen ophæves de tilhørende servitutter og arealet frigives til anden brug.

Omlægningsprojekter omkring eksisterede og fremtidige anlæg

Fremtidig udbygning

Når Energinet planlægger et nyt anlæg, er der mange hensyn, der skal tages. Linjeføringen optimeres ud fra et teknisk og økonomisk synspunkt, ligesom hensynet til borgere i området vejer tungt. Linjeføringen fastlægges ud fra et ønske om at forbinde stationerne ad den kortest mulige vej for at lægge beslag på mindst muligt areal. Samtidig er der en lang række andre hensyn, som indgår i planlægningen, eksempelvis natur, landskab og kulturhistorie. Energinet tager altid kontakt til den eller de kommuner, som er berørte af anlægget. Her fremlægger Energinet forslag til linjeføring til kommunernes tekniske forvaltninger, og hvis muligt justeres linjeføringen. Områder med beskyttet natur, skov og vådområder er uhensigtsmæssige, og Energinet vil forsøge at justere linjeføringen udenom. Alternativt er det muligt at underbore et begrænset område, så naturtilstanden og området ikke påvirkes.

Eksisterende anlæg og ejerforhold af stationer

I forbindelse med eksisterende anlæg, er det vigtigt at bemærke, at Energinet *ikke ejer* arealerne, hvor luftledninger krydser henover eller kabler og gastransmissionsledninger er placeret – det gør lodsejer. Omvendt *ejer* Energinet en stor del af stationerne til el- og gastransmission, mens distributionsselskaberne ejer resten. Energinet har også opmærksomhedszoner på 500 meter omkring eksisterende transformerstationer for at sikre fremtidig udbygning og nye tilslutninger til stationen. Ejerforhold og anlægstypen ændrer ikke ved, at det er Energinet, som skal involveres i forbindelse med anlæggenes overlap med et omlægningsprojekt.

Nyttige links

Energinets igangværende anlægsprojekter og kontaktinformationer kan tilgås på

www.energinet.dk/anlaegsprojekter

Energinets eksisterende anlæg og opmærksomhedszoner kan ses via geodata-info.dk, både for

[Eltransmission: INSPIRE/XP el Inspir \(MapServer\)](#) og [Gastransmission: INSPIRE/XP gas Inspire \(MapServer\)](#)

Muligheder for sameksistens mellem omlægningsprojekter og Energinets anlæg

Nedenstående tabel giver en oversigt over, hvilke muligheder, der er for sameksistens mellem Energinets eksisterende og fremtidige anlæg – og henholdsvis beplantning og vådområder.

Helt overordnet kan siges, at:

- Det er altid en konkret vurdering af Energinet, om der er mulighed for at etablere omlægningsprojekter indenfor servitut- eller stationsarealet.
- For fremtidige kabelanlæg kan det være muligt at tilpasse kabellægningen, eksempelvis med rørlægning af kabler i et begrænset område, hvor der er rejst skov – eller underboring af kabler i et vådområde.
- Det kan være muligt at dyrke jorden eller beplante ved eksisterende luftlednings-, kabel- og gasanlæg, så længe det ikke overstiger højdebegrænsninger, har dybdegående rødder og der er sikret fri adgang til anlæggene. Energinet har en vejledning, som beskriver de forskellige rodtyper, der godkendes indenfor eller i nærheden af kabelanlæggene. Vejledningen udleveres ved henvendelse.

- Etablering af vådområder og beplantning har svære vilkår indenfor Energinets stationer, som er indrettet og disponeret til at drive tekniske anlæg.

Anlægstype	Sameksistens: Beplantning	Sameksistens: Vådområder
Kabler	<p><i>Fremtidige anlæg:</i> Mulighed for rørlægning af kabler i et begrænset område. Mulighed for genbeplantning efter kabellægning.</p> <p><i>Muligheder indenfor servitutarealet:</i> Dyrkning af jorden, så længe bevoksningen i servitutarealet ikke har dybdegående rødder (Energinet har vejledning)</p>	<p><i>Fremtidige anlæg:</i> Mulighed for underboring af kabler</p> <p><i>Muligheder indenfor servitutarealet:</i> Under visse omstændigheder kan anlægget oversvømmes. Kabelmuffe (kabelsamling), teknikbrønde og dertil tilhørende anlæg skal friholdes fra oversvømmelse.</p>
Luftledninger	<p><i>Fremtidige anlæg og muligheder indenfor servitutarealet:</i> Beplantning med træer og buske, der kan blive op til 3 meter høje.</p> <p><i>Udenfor servitutarealet:</i> Træer placeres, så de ikke kan vælte og beskadige luftledningsanlægget.</p>	<p><i>Fremtidige anlæg og muligheder indenfor servitutarealet:</i> Under visse omstændigheder kan anlægget oversvømmes. Et område omkring mastefundamentterne skal friholdes fra oversvømmelse.</p>
Gastransmission	<p><i>Fremtidige anlæg og muligheder indenfor servitutarealet:</i> Beplantning med dybtgående rødder indtil 5 meter fra ledningsmidten.</p> <p>Der skal være et passagebælte på 2 meters bredde på hver side af ledningsmidten og indtil 5 meters højde.</p>	<p><i>Fremtidige anlæg og muligheder indenfor servitutarealet:</i> Under visse omstændigheder at oversvømme. Det kan være muligt at etablere vådområder indtil 5 meter fra ledningsmidten.</p>
Stationer (både el og gas)	<p><i>Muligheder indenfor stationsarealet:</i> Det er ikke muligt at beplante i nærheden af eller omkring de tekniske anlæg.</p> <p>Der er en 2,5 meter bevoksningsfrizone fra hegn ud til skel. Energinet afskærmer selv stationerne gennem beplantning, som kan tilpasses ud fra lokale ønsker og myndighedskrav (eksempelvis hjemmehørende arter).</p>	<p><i>Muligheder indenfor stationsarealet:</i> Det er ikke muligt at etablere vådområder i nærheden af eller omkring de tekniske anlæg.</p> <p>Energinet etablerer regnvandsbassiner til afvanding af stationsområdet. Det giver en afledt klimaeffekt.</p>

Dispensationsproces for omlægningsprojekter

Hvis et omlægningsprojekt overlapper med et eksisterende anlæg og servitutareal, skal Energinet konkret vurdere, om der kan udstedes en dispensation. Processen er overordnet beskrevet herunder. Energinet bestræber sig på en sagsbehandlingstid på op til tre måneder, men det afhænger af sagernes omfang og kompleksitet.

- Ansøger sender projektidé eller -materiale (kort projekt/metodebeskrivelse og oversigtskort) til Energinet:
  - Eltransmission (3.parter@energinet.dk)
  - Gastransmission (ledningsinfo@energinet.dk)
- Energinet undersøger, om der er projektplaner i dét område, hvor et vådområde skal etableres. Energinet kan sende kortmateriale til ansøger i form af en GIS /pdf-fil, som viser placering af anlægget tilhørende servitutarealer og respektafstande.
- Energinet anmoder om, at ansøger udarbejder et samlet oversigtskort, som viser udbredelsen af vådområdet eller område for beplantning ift. Energinets anlæg sammen med tilhørende servitutarealer og respektafstande.
- Når Energinet har modtaget en projektbeskrivelse med tilhørende oversigtskort, vurderer Energinet konkret, om der er grundlag for at udstede en dispensation, som giver mulighed for, om arealet kan omdannes til et vådområde eller beplantning.
- Energinet kan udstede en dispensation, hvis etableringen af f.eks. et vådområde eller en beplantning ikke får negative konsekvenser i forhold til Energinets principper om person-, anlægs- og forsyningssikkerhed. En udstedt dispensation indeholder en række konkrete og generelle vilkår. En dispensation bliver udstedt til ejeren af ejendommen, som dispensationen omfatter, da der dispenseres fra den eksisterende tinglyste servitut.

Følgende forhold indgår i den konkrete vurdering af, om der kan udstedes en dispensation:

- Muligheden for fortsat at gennemføre fejlretning og løbende planlagt drift- og vedligehold af det eksisterende anlæg på trods af hel/delvis oversvømmelse af servitutarealet.
- Specifikt for Eltransmission:
  - Luftledninger: Området omkring mastefundamenter skal friholdes fra oversvømmelse for sikre et tørt og stabilt arbejdsareal og for at sikre, at masternes stabilitet ikke svækkes. Evt. nærmere dokumentation for, at masternes stabilitet kan opretholdes på trods af etablering af et lavbundsområde.
  - Kabler: Typen (alderen) af kabelanlægget samt at kabelmuffer (kabelsamling), teknikbrønde og dertil tilhørende anlæg skal friholdes fra oversvømmelse. Adgang til kabelmuffer og teknikbrønde skal sikres.
- Specifikt for Gastransmission:
  - Kommuner og myndigheder har pligt til at underrette Energinet Gastransmission om lokalplansforslag eller landzonetilladelser, der åbner mulighed for blandt andet ændret arealanvendelse indenfor observationszonen, som er 200 meter på hver side af gastransmissionsanlægget¹ (cirkulære 183 af 26/11/1984).
  - Servitutten giver mulighed for at etablere vådområder ind til 5 meter fra ledningsmidten. Etablering af vådområde nærmere end 5 meter fra ledningsmidten vil være muligt forudsat, at der kan opnås forudgående skriftlig aftale med Energinet.

---

¹ Cirkulære om lokalplansforslag og zonenovsønsøgninger vedrørende arealer indenfor 200 meters afstand på hver side af transmissionsledningerne for olie og naturgas

- Vurdering af, om ændret vandstands- og jordbundsforhold i vådområder vil kunne påvirke rørledningers opdrift og understøtning. I forbindelse med behandling af en ansøgning, vil de samfundsøkonomiske konsekvenser blive taget i betragtning jf. cirkulære 183 af 26/11/1984.